

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

I. Antiquo juri successit jus novum, ex Collectione Isidori. Hæc, præter canones, complectitur epistolas veterum Pontificum. Quæ germanæ non sunt, ut colligitur è Dionysio Exiguo. Quod etiam probatur ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Conc. Valent. an. 514
Cecilij ep. an. 514

quorum apud majores nostros non vilis erat auctoritas. Etenim, ut inquit Concilium Vafense, omnia que à sanctis sacerdotibus vel Clericis observari debent, & antiqui & novelli canones probare videntur. Quare Casarius Arelatensis in causâ Contumeliosi Regensis Episcopi, non solum canones à Ioanne II. prolatos encyclica sua epistola complexus est, sed etiam Gallicanos canones, quos à ceteris hoc lemmate distinxit: *Incipiunt Tituli Canonum Gallicani*. Statimque subjungit canonem 1 v. Concilij Valentini, canonem 1 x. Concilij Aurelianensis, x x i i. Arausiaci primi, & x x i i. Concilij Epao-nensis; tum epistolam suam his verbis claudit: *Ecce manifestissimè constat quia secundum quod & tituli antiquorum patrum, sed & Canones Gallicani continere videntur, Clerici in adulterio deprehensi, aut ipsi confessi, aut ab alijs reuicti, ad honorem redire non possint.* Canonum Gallicanorum usum in Hispania propagatum fuisse docet Concilium Tarraconense habitum anno d x v i i. cum decernit de monachis, *canonum ante omn Gallicanorum constitutionem esse servandam.* Quoniam verò, ut docuit Augustinus, Concilia provinciarum, plenariorum Conciliorum auctoritati, quæ sunt ex universo orbe Christiano, sine ullis ambagibus cedunt; canones Gallicani in iis causis obtinent, quæ canonibus antiquis definitæ non sunt. Hoc monuit Agobardus Episcopus Lugdunensis, qui sub Ludovico Pio floruit, canonum Gallicanorum sanctiones non esse passim æquali auctoritate recipiendas ut *Nicani, Chalcedonensis, & ceterorum generalium ex totius mundi consensu congregatorum, & receptorum; sed quia congrua veneratione pro causis necessariis, quarum designationes in illis generalibus non inveniuntur, fides sit eis adhibenda religione debitâ.*

Aug. l. 1. de Doct. 514

Apostolici libri ad rom. legum Canonici cap. 16

Ecclesia Romana. Sententia harum epistolarum transcrita primò in Concilio Gallicano, tacito auctorum nomine. Deinde auctoribus aperte laudata.

IV. Emersi per Gallias alia Collectio sub nomine Capitulorum Hadriani Papa; unde aliqua transcrita in collectionem Isidori, que apud Gallos auctoritate canonica non vicebat, atque Hincmari.

V. Eius sententia de his epistolis, suscipiendas venerabiliter, sed canones servandos inviolabiliter.

VI. Nicolaus urget Gallicanos Episcopos ut has epistolas admittant in canonem. Quod illi facere recusant.

I. **A**NTIQUO juri, universalis Ecclesie assensu roborato, successit jus novum, quod ab anno d c c c x x v i. publicari cœpit, & adnente Nicolao I. & ceteris Romanis Pontificibus paulatim usu invaluit per Occidentis provincias. Ius illud comprehensum est Collectione Isidori, quæ ex Clementis, Anacleti, Evaristi, & antiquorum Pontificum epistolis, qui tempora Siricij præcesserunt, & è canonibus tam antiquis, quàm Gallicanis, & Hispanicis, compacta est. Epistola illa apud eruditos viros gravi suspitione laborant; tum ob verborum fordes à secundi seculi, quo data dicuntur, elegantia & nitore alienas; tum ob styli similitudinem, & eundem scribendi characterem, qui in omnibus epistolis occurrit; ita ut ab uno auctore, non à diversis Pontificibus, conscriptæ esse videantur. Accedit usus frequentissimus vulgatæ scripturarum versionis, unde fit ut post Hieronymi ætatem effictas esse necesse sit. Deinde & Hieronymo, qui scriptorum ecclesiasticorum catalogum texuit, & Innocentio, Leoni, ceterisque Pontificibus, quorum germanæ epistolæ ad nos pervenerunt, omnino fuerunt incognitæ. Turrianus his similibusque argumentis à Magdeburgensibus prolatis satisfacere conatur, edito in eam rem volumine. Sed fortasse cessisset Dionysij Exigui testimonio: qui cum veterum Pontificum epistolas jam à centum & mille annis cum summa diligentia colligeret, à Siricio initium suæ compilationis facit. Hæc sunt ejus verba in epistola ad Iulianum Ecclesie Romanæ Presbyterum: *Præteritorum apostolicæ sedis Presulum constituta, qua valui cura & diligentia collegi, & in quendam redigens ordinem, titulis distinctis compositis, ita duntaxat ut singulorum Pontificum, quotquot à me præcepta reperta sunt, sub una numerorum serie terminarem.* Fortius verò urget Antonij Augustini Archiepiscopi Tarraconensis observatio; qui primus adnotavit ipsa legum imperatoriarum verba, & quæ sub Aniani nomine extant ad codicem Theodosianum scholia, in illis epistolis usurpata fuisse: quamvis Pontifices, quibus

Dionysij Exigui epistola ad Iulianum Presbyterum, edita à Fr. Florentino.

Ant. Augustin. in Notis ad Capitula Hadr.

C A P V T V.

Synopsis.

I. Antiquo juri successit jus novum, ex Collectione Isidori. Hæc, præter canones, complectitur epistolas veterum Pontificum. Quæ germane non sunt, ut colligitur è Dionysio Exiguo. Quod etiam probatur è Bellarmino, & Baronio Ill. Cardinale, & auctore Pseudo-Isidori. Concinnata sunt ex antiquis epistolis, & canonibus, ut plurimum.

II. Riculfus ex Hispania in Gallias hanc Collectionem detulit. Isidoro Hispalensi tribuit, Hincmari ætate. Quare non assignanda, ut fit vulgò, Isidoro Mercatori. Qui peccator dicitur in alijs codicibus. Isidoro Hispalensi tribui non potest. Chronicon Iuliani meminit Isidori Mercatoris Episcopi Sebustensis.

III. Riculfus Moguntinus Episcopus, devotus

margin 25. 7. & long. 154.

epistola tribuuntur, duobus & tribus seculis Codicis Theodosiani editionem præceserint. His argumentis victus Ill. Bellarminus has epistolas *indubitatas*, inquit, esse affirmare non audeam. Sed apertioribus verbis Illust. Baronius eas ab iis auctoribus, quibus tribui solent, data opera abdicavit:

Baron. ad an. 865. f. 2.

Ex multis eas reddi suspectas epistolas, que dicta sunt secundo Annalium tomo, dum singulis mentio facta est, satis est demonstratum; simulque offensum, illis non indigere Romanam Ecclesiam, ut si falsitatis arguantur, suis ipsa destituatur iuribus & privilegiis; cum etsi illis careat, ex legitimis germanisque aliorum Pontificum epistolis Decretalibus satis superque corroborata consistat. Ceterum quod excerpta ex illis capita à Benedicto Levita primum, ut canonibus consentientia, probata essent, ut ipse testatur, auctoritate Romanorum Pontificum, quod & à posterioribus factum est collectoribus, eadem usu potius recipi contigerunt, quam constanti ipsorum firmitate. Bellarmini & Baronij auctoritate fultis liberum erit venerandos Pontificum veterum titulos epistolis illis detrudere; præsertim cum eruditissimi viri industria ab aliquot annis eò processerit, ut sententiæ & verba ipsa, ex quibus epistola contexta sunt, à quibus auctoribus petita sint accuratissimè demonstraverit. Cui tamen in eo suffragari non possum, quòd atrocioribus verbis epistolas dilacerat: quas è sententiis & verbis legum, canonum antiquorum, & sanctorum patrum qui quarto & quinto seculo floruerunt, si pauca demas, concinnatas esse constat.

David Blondellus in Pseudo Isidoro, editio an. 1728.

Epistola ille suspexit non extant in veteri codice MS. Ecclesie Prebenensis, que Isidori collectio continetur.

Hincmarus in Opusc. c. 24.

Hincmarus ep. 7. c. 12. Isidorus Hispaniensis Episcopus collegit cum epistola Romana sedis Pontificum à S. Clemente usque ad B. Gregorium.

II. Hanc verò epistolarum & canonum Collectionem Riculfo Episcopo Moguntino debemus, qui eam ex Hispania allatam penes se habuit, & Gallis communicavit, teste Hincmaro: *De libro collectarum epistolarum ab Isidoro, quem de Hispania allatum Riculfus Episcopus Moguntinus, in huiusmodi, sicut & in Capitulis regis studiosus, obtinuit, & istas regiones ex illo replevi fecit. Quisquis auctor hujus Collectionis fuerit, illustri nomine Isidori Hispaniensis eam commendare voluit. Eo enim nomine insigniebatur temporibus Hincmari, id est, anno octingentesimo septuagesimo. Quare non assentimur viris doctis, qui manuscriptos codices secuti, Isidorum Mercatorem Collectionis auctorem faciunt. Etenim etsi fateamur in quibusdam codicibus eam lectionem extrare, in plerisque tamen & melioris notæ libris compilerator iste, Isidorus peccator dicitur. unde manavit, vitio amanuensium, Mercatoris dictio. Peccatoris autem appellatio inde fluxit, quòd Episcopis quibusdam solenne fuerit in Conciliis peccatores*

seipso inscribere, quemadmodum videre est in Concilio Turonensi primo, in Parisiensi tertio, in Turonensi secundo, & in Marisconensi primo. Qua ratione & apud Græcos Episcopi ἀμαρτωλοι vocari amabant. Certum quidem est & omnino indubitatum ex sententia Illustrissimi Cardinalis Baronij, sordes verborum, quæ aliquoties in illa Collectione occurrunt, in Isidoro Hispanensem laudatissimum & eruditissimum virum non esse rejiciendas: qui etsi in Originum libris aliquando lapsus fuerit, variæ tamen & reconditæ lectionis specimen præbet, unde antiquariorum studia maxime juvantur. Inde autem colligitur Isidoro Hispanensi non esse tribuendam istam Collectionem, quia & Concilij Toletani undecimi habiti anno DCLXXV. & Concilij sexti coacti anno DCLXXXI. meminuit, quadraginta & amplius annis post obitum Isidori, qui accidit anno DCCXXVI. ut docet Redemptus Diaconus in ejus vita. Imò verò & Gregorij II. & III. & Zachariæ Summorum Pontificum, qui post annum septingentesimum vixerunt, epistolas auctor ille Collectioni suæ inseruit. Si fides habenda esset Chronico Iuliani Tolertani à viro clariss. Laurentio Ramirefio Parisiensi edito, non laborandum esset de Collectionis auctore. Etenim juxta Chronici illius fidem, Isidorus Mercator Episcopus Setubensis ope monachi cujusdam compilationis operam dedisse dicitur, & obiisse anno octingentesimo quinto. Verum quia Chronicum illud apud eruditos viros suspicione non caret, satius est Hincmari testimonio hæere, qui non Mercatoris Setubensis Episcopo, sed Isidoro Hispanensi, ætate sua, collectionem tributam fuisse testatur.

III. Riculfus autem, à quo publicaram fuisse docet Hincmarus, Ecclesiam Moguntiacam tenuit ab anno DCCXXXVII. usque ad annum DCCXIV. & sedem apostolicam devotè coluit; ut testis est auctor Præfationis ad Benedicti Levitæ Collectionem. Quod fortasse illi epistolarum interpolandarum desiderium iniecit, ut labantem Romanæ Ecclesie auctoritatem in Galliis restauraret. Sanè post tempora Riculfi, sententiæ aliquot selectæ ex suppositiis epistolis à Gallicanis Episcopis in canones suos transcriptæ sunt. In Concilio Aquisgranensi habito anno DCCCXXXVI. quæ de unctione olei infirmorum seu chrismate ab Episcopis quotannis consecrando in cæna Domini decernuntur juxta statuta Decretalium, è secunda epistola Fabiani hausta sunt, etsi tacito Fabiani nomine. Ceterum frequentissimè ab Episcopis lau-

Baron. ad an. 865. f. 2.

V. Isidorus lib. 1. cap. 20.

1. 4. c. 1. 11. 8. p. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

Conc. Aquisgran. parte 1. cap. 6.